

محمود منصورى نراقى

وکیل دادگستری

*****

کنفرانس حقوق جهان در مانیل

*****

در سال قبل اینجانب مقاله‌ای در مورد مرکز صلح جهان بوسیله قانون نگاشتم که در مجله شماره ۱۳۴ و ۱۳۵ کانون وکلای در پنجاه و یک صفحه چاپ شد و در آن مقاله نه تنها به تفصیل در مورد چگونگی تشکیل مرکز صلح و کنفرانسهای مربوطه بآن توضیح کافی داده‌ام بلکه بطور کلی راجع به سازمان‌های بین‌المللی و بالاخص راجع به سازمان‌های حقوقی بحث مفصل کرده‌ام؛ در این نوشته صرفاً راجع به چگونگی کنفرانس مانیل و اهمیت و مقام آن در تاریخ حقوق بحث خواهد شد.

کنفرانس سال ۱۹۷۷

از تاریخ سیام امرداد تا چهارم شهریورماه ۲۵۳۶ بالغ برده‌هزار نفر حقوقدان که عبارت بودند از قضات و وکلای دادگستری و استادان و دانشجویان حقوق و سیاستمداران حقوقدان و روزنامه‌نویسان و خبرنگاران و مقامات عالی‌رتبه مقیم در پایتخت فیلیپین اهم از مقامات داخلی و نمایندگان سیاسی خارجی و مهمتر از همه شیفته‌گان صلح و حقوق بشر در مانیل گرد آمدند.

طبق نوشته‌های منتشر شده از طرف کنفرانس، مردمی که دور هم جمع شده بودند یکصد و چهل و چهار ملیت مختلف داشتند و بعبارت دیگر نمایندگان ۱۴۴ کشور از یکصد و چهل و نه عضو سازمان ملل متحد در کنفرانس مانیل گرد آمدند و با این ترتیب کمتر کشوری در جهان بود که نماینده در آن کنفرانس نداشته باشد که از مهمترین آنها میتوان از اتحاد جماهیر شوروی نام برد که هیچکس از آن کشور بعنوان نماینده شرکت نکرده بود. لازم بتوضیح است که آنچه اینجانب از کنفرانسهای بین‌المللی حقوقی تجربه دارم نمایندگان حقوقدانان اتحاد شوروی تنها در کنفرانسهای اتحادیه حقوق بین‌الملل شرکت می‌کنند و معمولاً هم در آن

کنفرانس جمعی نسبتاً زیاد از حقوقدانان نامدار بین‌المللی آن کشور حاضر میشوند و در همه مباحثات و مطالب مطروحه مؤثراً دخالت مینمایند و شاید دلیل این امر آنستکه اتحادیه حقوق بین‌الملل، هم قدیم‌ترین اجتماعات حقوقی است و هم مهم‌ترین آنها تا جائیکه بیشتر قراردادهای بین‌المللی سازمان ملل متحد در اتحادیه حقوق بین‌المللی تهیه و تدوین میگردد. گرچه میتوان گفت در گذشته کنفرانسهایی که اتحادیه حقوق بین‌المللی تشکیل داده است از لحاظ موضوعات و حقوقدانان برجسته‌ای که در آن شرکت می‌کنند همیشه اهمیت خاص داشته است و دارد ولی کنفرانس اخیر فیلیپین از هرجهت که فرض شود سمبل و نمونه هم‌بستگی حقوقدانان جهان برای حفظ و حرمت مقام انسان و افکار صلح‌دوستی و اهمیت و اعتبار حقوق بشر بود.

اهمیت و اعتبار فردی و خصوصی

برطبق اساسنامه مرکز صلح از طریق قانون افرادی که در کنفرانس‌های آن سازمان شرکت می‌کنند همه باعتبار شخصی و خصوصی خود آنها است و بهیچوجه نمیتوانند نمایندگی کشور یا سازمان و دسته و جمعیتی را دارا باشند و این شرط از آن جهت است که افراد شرکت‌کننده بتوانند آزادانه افکار و عقاید خود را بیان نمایند تا وقتی که تصمیمی گرفته میشود صرفاً آن تصمیم زائیده فکر و اندیشه انسانهای آزاد بدون قیدوبند باشد و این موضوع نه‌تنها در اساسنامه سازمان هست بلکه معمولاً هم در جلسات مکرر گفته میشود که اینجا سیاست و مقام و نمایندگی و طرفداری و دشمنی باین و آن و غیره و غیره راه ندارد. ولی با وجود اینکه سالها است که این کنفرانس با توجه به اصل بالا تشکیل میگردد و همیشه هم موضوع را تکرار می‌کنند و با تمام سخت‌گیری‌ها و مقرراتی که برای آزادی افکار خصوصی بکار رفته و می‌رود بازهم بودند کشورها و یا سازمانهایی که افراد مزدور خود را بعنوان حقوقدان و مأمور به کنفرانس فرستاده بودند تا بلکه بتوانند در آرام و عقاید کنفرانس تأثیر نموده و مانع اخذ تصمیماتی علیه اقدامات ضد انسانی آنها گردند ولی با قاطعیت میتوان گفت چنان سازمانها نه‌تنها از اعمال خود سود نبردند و نتوانستند در کار کنفرانس اختلالی کنند بلکه بیشتر موجب رسوائی خود شدند.

مسائل مورد بحث

مسائل مطروحه در کنفرانس متعدد و از همه مهمتر مسئله حقوق بشر بود که در حقیقت میتوان بطور کلی کنفرانس مانیل را کنفرانس حقوق بشر نام نهاد و در نتیجه سه کمیته از کمیته‌های کنفرانس که معمولاً به آن کمیته‌ها «پانل» اطلاق میشود مربوط به حقوق بشر بود و این موضوع مهم را از جهات مختلف که عبارت بودند از حفظ و حمایت بین‌المللی حقوق بشر و حقوق انسانی از لحاظ بین‌المللی و

گسترش اقدامات اخیر برای حفظ و حمایت بین‌المللی حقوق بشر در زمان جنگ و وضعیت حقوقی جنگجویان مزدور و برنامه‌های اجرایی حفظ و حمایت حقوق بشر از لحاظ ملی و داخلی کشورها و آزادی نشریات عمومی و حقوق انسانها مورد بحث و مذاکره قرار گرفت و نسبت به همه موارد قطعنامه‌های مفصل صادر گردید.

سایر کمیته‌های کنفرانس مربوط بودند: ۱- به نظریه عمومی در مورد کنترل تروریسم در ترافیک بین‌المللی و قاچاق مواد مخدر از لحاظ بین‌المللی. ۲- مقررات توسعه تجارت مواد اولیه از لحاظ جهانی. ۳- دانشگاه سازمان ملل متحد. ۴- قوانین مربوط به مالیات شرکت‌های بین‌المللی. ۵- حقوق دریائی بعد از کنفرانس نیویورک. ۶- فرضیه‌های حقوقی در مورد روابط مدیریت کارگری. ۷- فرضیه‌های حقوقی برای کمک به موارد وقوع بلایا و مصایب از لحاظ بین‌المللی. ۸- الیارات حقوق قضائی در حقوق داخلی کشورها. ۹- فرضیه‌های حقوقی راجع به مشکل ازدیاد جمعیت جهان. ۱۰- حقوق بانکی و مقررات مربوط به ورود سرمایه‌های خارجی. ۱۱- حفظ و حمایت بین‌المللی سرمایه‌های علمی و معنوی. ۱۲- حفظ و حمایت پناهندگان از لحاظ قوانین بین‌المللی. ۱۳- توسعه صلاحیت دادگاه جهانی. ۱۴- حقوق و تکنولوژی کامپیوتر.

لازم بتوضیح است که معمولاً هرکمیته یا پانل دارای یک رئیس و یک مخبر یا چند پانلیست یا بحث‌کننده میباشد. وظیفه رئیس پانل اداره جلسه و وظیفه مخبر ثبت و ضبط مسائل و مباحث مطروحه و وظیفه پانلیست در درجه اول طرح یک مسئله که مربوط به موضوع کنفرانس باشد و بعد از طرح مسئله که معمولاً به صورت یک رساله از پیش تهیه شده بوسیله پانلیست و چاپ شده از طرف کنفرانس است و آن رساله باید دارای افکار و ایده‌های تازه و عقاید جدید و جالب توجه در موضوع باشد تا از طرف کنفرانس چاپ گردد؛ اول از طرف پانلیست رساله خوانده میشود و سپس بحث راجع به آن موضوع شروع میگردد و هر یک از حاضرین شرکت‌کننده حق دارند چند دقیقه در اطراف موضوع صحبت کرده و نظر خود را اعلام دارند و بعد اگر نظر او خلاف نظر پانلیست و یا تقاضای توضیحی از او باشد پانلیست باید اگر توضیح خواسته شده توضیح لازم بدهد و طرف را روشن نماید و اگر نظری خلاف رساله او ابراز شده یا باید قبول کند و یا با بحث منطقی نظریه مخالف را رد نماید. و وقتی همه مذاکرات پایان یافت نسبت به مسئله مطروحه رأی می‌گیرند و اگر تصویب شد نسبت به آن قطعنامه صادر و آن قطعنامه را ضمن سایر قطعنامه‌ها به جلسه عمومی ارسال میدارند تا در جلسه عمومی کنفرانس هم نسبت به موضوع بحث شده و اگر صدور قطعنامه را لازم دیدند با اصلاحات و یا بدون اصلاحاتی که در جلسه عمومی به عمل می‌آید صادر و تصویب میگردد.

رؤسای افتخاری پانلها

از چند سال قبل در پانلها معمول شده که علاوه بر رئیس که عملاً کمیته را اداره میکند نام یکی از شخصیت‌های بین‌المللی حقوقدان را هم بعنوان رئیس افتخاری پانل در برنامه‌ها مینویسند از این جهت که حفظ احترام آن شخصیت شده باشد و وقتی آن شخصیت در جلسات شرکت می‌کند هیچ وظیفه‌ای بعهده ندارد و فقط در صندلی ریاست افتخاری جلوس می‌کند و تمام کارهای مقدماتی هم که عبارت است از تهیه رساله‌ها و چاپ آنها و تعیین اداره‌کنندگان جلسات و چگونگی مسائل مطروحه لااقل چند ماه قبل از هرکنفرانس از طرف مرکز کنفرانس تهیه و چاپ میشود و حاضر میگردد زیرا در زمان کنفرانس که چند روز بیشتر نیست نه وقت و نه امکان تهیه آن چنان برنامه‌های مفصلی است مخصوصاً در کنفرانس‌های مثل کنفرانس مانیل که هیئت اجراییه کنفرانس وظیفه داشت ده هزار نفر را اداره کند. لذا تمام برنامه‌ها و افراد و مسئولین و سخنگویان آماده شده و معرفی شده بودند و تنها امتیازی که برای گردانندگان کمیته‌ها نسبت به سایر اعضاء موجود است این است که نام گردانندگان در بیشتر انتشارات کنفرانس چاپ و همه با نام آنها آشنائی دارند و از پرداخت حق ثبت‌نام در کنفرانس هم معاف بوده و هزینه هتل بعضی از آنها هم بوسیله کنفرانس پرداخت میشود و در سایر موارد حتی در کارت شناسائی هم که از طرف کنفرانس صادر میشود هیچگونه امتیازی برای هیچکس موجود نیست و برخلاف بعضی دیگر از کنفرانسها مثل کنفرانس اتحادیه کانون‌های وکلاء درجه‌بندی اشخاص وجود ندارد تا با گرفتن حق عضویت بیشتری از اشخاص کارتهای شناسائی چندرنگی تهیه و موجب دلخوری و ناراحتی بعضی دیگر گردند. در کنفرانسهای مرکز صلح از طریق قانون تنها فرصتی که برای اشخاص وجود دارد که خودی نشان دهند این است که باید با ابراز استعداد و افکار و عقاید کتبی و شفاهی قابل توجه خود را بدیگران معرفی نمایند و شاید بخاطر همین خصوصیات باشد که بازار کنفرانسهای صلح از طریق قانون از هر کنفرانس دیگر حقوقی گرمتر است و همین مسئله خود دلیل برآنستکه انسانها ذاتاً از عناوین و امتیازات ساختگی و غیرواقع که برپایه زدوبندها و دوستی‌ها و بستگی و وابستگی‌های مادی است پیزار هستند ولی برای آنچه که فطری و ذاتی شخص است احترام قائل میشوند.

اینجانب در کنفرانس امسال بنا به تقاضای مرکز صلح بوسیله قانون رساله‌ای در مورد نفت تهیه کرده بودم که از طرف کنفرانس در پنجمین نسخه چاپ شده بود و علاوه بر آن بعنوان پانلیست در یکی از دوازده پانل کنفرانس که مربوط به بازرگانی مواد اولیه بود انتخاب کرده بودند و در پانل مزبور نام سه نفر پانلیست دیگر هم از کشورهای مختلف ثبت شده بود که متأسفانه در روز جلسه کنفرانس هیچکس از سه نفر مزبور نیامده بودند و در نتیجه تمام بحث و مسئولیت کنفرانس بعهده اینجانب تنها واگذار شد و چون رساله هم مربوط به مسائل

مختلف نفت از جمله قیمتها بود مخالفین بسیاری در میان هردو دسته حقوقدانان از کشورهای صنعتی و «زیرتوسمه» پیدا کرد و کار بحث و دفاع به سختی برگذار شد و مجبور شدم در برابر همه مقاومت کرده و مانع آن شوم که قطعنامه‌ای علیه قیمت نفت صادر گردد و مخصوصاً چون دکترین شاهنشاه مربوط به ارزشمند بودن نفت بیش از يك ماده سوختی که در رساله موزد بحث قرار گرفته موجب ناراحتی و حسادت جمعی بود که با همه کوششهای خود نتوانستند توفیقی حاصل نمایند.

برنامه‌های جنبی کنفرانس

غیر از برنامه‌های رسمی کنفرانس که موضوعات آنها ذکر شد برنامه‌های بسیاری دیگر وجود داشت که میتوان آنها را برنامه‌های جنبی نام نهاد. گرچه برنامه‌ها بسیار جالب و حتی بعضی از آنها مهم‌تر از برنامه‌های رسمی بود و از جمله آن برنامه‌ها دو نمایش محاکمه‌ای بود که انجام شد و آن دو نمایش چه از لحاظ موضوع و چه از لحاظ طرز عمل بسیار جالب و آموزنده و از مسائل بسیار مهم عصر حاضر و بشریت بودند.

در مقاله گذشته هم ذکر شده که مرکز صلح از طریق قانون که برنامه او بر مبنای حل و فصل کلیه مسائل جهان بوسیله قانون و ارجاع همه اختلافات جزئی و کلی اعم از خصوصی و عمومی و شخصی و دولتی و ملی و بین‌المللی به دادگاه‌هایی است که باید بر مبنای قانون تشکیل شده باشد در هر کنفرانس برای اینکه عملاً نشان دهند چگونه ممکن است مسائل مهم بین‌المللی را که معمولاً موجب جنگ‌های بزرگ و خانمان‌سوز میشود از طریق قضائی و یا ارجاع به يك دادگاه بین‌المللی حل و فصل کرد محاکمات نمایشی تشکیل میدهند و آن محاکمات نه تنها هیچ دست‌کمی از محاکمه رسمی جهانی ندارد بلکه شاید مزایائی هم اضافه داشته باشد و تنها تفاوت آنها در این است که تصمیم این دادگاه‌های نمایشی، خواهان و خواننده معین و شناخته شده‌ای ندارد، و نتیجه آنها تنها ابراز يك نظریه قضائی جهانی است که اغلب هم مورد قبول مجامع بین‌المللی و دولتها قرار می‌گیرد و مزایای این نوع دادگاهها هم این است که معمولاً کسانی که در مسند قضاوت می‌نشینند رؤسای قوه قضائیه کشورهای مختلف و یاسیستمهای مختلف حقوقی هستند و مدافعین و وکلای طرفین هم از برجسته‌ترین و کلاه دادگستری جهان که مقبولیت آنها مورد قبول همگان است انتخاب میشوند و از همه مهمتر اینکه این نوع دادگاهها که تحت تأثیر هیچ مقام و قدرت و نفوذی نیستند آراء و نظریات خود را صرفاً از وجدان پاک الهام می‌گیرند و همین مسائل است که به تصمیمات و مسائل مطروحه در این دادگاه‌های نمایشی علاوه بر آشنا کردن مردم جهان به هدف مرکز صلح از طریق قانون موجب ابراز عقاید حقوقی و ایجاد اصول حقوقی هم میشود که بعداً در حل و فصل مسائل مربوطه مورد توجه جهانیان قرار می‌گیرد. داندسی‌های نمایشی امسال راجع به دو موضوع بود یکی اینکه آیا هیچ‌کس حق دارد به زندگی خود خاتمه دهد و یا

عبارت دیگر حقوق بشر برای مردن، و دیگر اینکه منابع کف و زیر دریاهاى آزاد متعلق به کیست؟ که در هر دو محاکمه حقوقدانان برجسته و عالی مقام جهانی در کرسی قضاوت و در لباس وکالت بودند و دقیقاً تمام مسائل و موضوعات مربوط به آن مسائل را مطرح کردند. دادگاه اول که مربوط به حقوق بشر برای مردن بود رأی داد در مواقعی که يك انسان از مرضی طاقت فرسا رنج میبرد میتواند بوسیله طبیب معالج به زندگی خود خاتمه دهد مشروط بر اینکه قوانین کشور مربوط به خود را رعایت کرده باشد و هیچ اصل یا قانونی در جهان وجود ندارد که مانع حقوق انسانها برای مردن باشد؛ ولی دادگاه دوم که در مورد چگونگی منابع موجود در کف و زیر دریاهاى آزاد رسیدگی میکرد تا وقتی من در فیلیپین بودم رأی خود را صادر نکرده بود.

دیگر از برنامه های جنبی عبارت بود از تشریفات مربوط به «روز حقوق» که روز قبل از جلسات رسمی کنفرانس برگزار شد و در آن قرار بود دبیرکل سازمان ملل متحد سخنرانی نماید که ایشان حاضر نبودند و پیام او خوانده شد و بعد هم سخنرانان دیگری از جمله رئیس کنفرانس و رئیس قوه قضائیه فیلیپین صحبت کردند و گفته شد که مراسم مزبور در همان روز وساعت در بسیاری دیگر از کشورهای جهان هم برگزار شده است.

برنامه های دیگر جنبی عبارت بودند از سخنرانیهای بسیار سودمند بوسیله افراد برجسته جهانی مثل فرماندار کل استرالیا و یا رئیس دادگاه جهانی و یا رئیس و اعضاء قوه قضائیه کشورهای درجه اول که در هر شام و ناهاری و بهر مناسبت دیگر برگزار میشد و انصافاً میتوان گفت که آن سخنرانیهها بسیار آموزنده و مفید بودند.

موضوع دیگر که ذکرش لازم است این است که مرکز صلح از طریق قانون دارای چهار رکن یا سازمان اصلی است که عبارتند از: اتحادیه حقوقدانان جهانی - اتحادیه جهانی قضات - اتحادیه جهانی استادان حقوق و اتحادیه جهانی دانشجویان حقوق، و هر يك از این سازمانها هم که دارای تشکیلات و برنامه جداگانه خارج از برنامه های عمومی کنفرانس هستند برای خود جلساتی تشکیل میدادند و راجع به مسائل مبتلابه خود بحث و گفتگو میکردند مثلاً از جمله مسائلی که در جلسات اتحادیه جهانی حقوقدانان مطرح و از لحاظ همکاران ما جالب هم بود مسئله تعاون قضائى بود که همکار محترم آقای رحیمی در شماره قبل مجله مطالبی راجع بآن نوشته بودند.

چگونگی افتتاح کنفرانس

کنفرانس در ساعت ده صبح روز دوشنبه ۳۱ اردیبهشت ۳۶ بوسیله رئیس جمهوری و با حضور شرکت کنندگان و مقامات خارجی و داخلی کشور فیلیپین افتتاح گردید و بعد از رئیس جمهوری بانوی اول فیلیپین بعنوان فرماندار شهر فیلیپین که یکی از مشاغل ایشان است سخنرانی کردند و از جمله مطالب جالب اینکه این زن و شوهر

هر دو در سخنرانی و ایراد خطابه آنها به زبان انگلیسی با وجود اینکه زبان مادری آنها زبان فیلیپینی است بسیار ماهر هستند و چنان استادانه و فصیح صحبت کردند که همه را تحت تأثیر قرار دادند.

رئیس جمهوری در سخنان افتتاحیه خود ضمن خوش آمدگویی و طرح مسایل بسیاری اعلام داشت که بخاطر احترام به شرکت کنندگان در این کنفرانس از امروز چهار آزادی را اعلام میکنم و آن چهار آزادی همانطوریکه رئیس جمهوری اعلام کرد عبارت بودند از:

۱- انجام انتخابات آزاد در سال ۱۹۷۸.

۲- لغو حکومت نظامی و آزادی عبور و مرور در شبها.

۳- عفو و آزادی جمعی کثیر زندانیان سیاسی.

۴- آزادی خروج از کشور و مسافرت که تا آنموقع ممنوع بود و احتیاج به اجازه مخصوص داشت.

سخنرانی رئیس جمهوری حاوی مطالب مهم سیاست داخلی و خارجی کشورش و جهان بود که بیشتر از بیست صفحه است و در اول سخنان خود هم گفت راجع به حقوق بشر و اجرای آن هیچ چیز باقی نمانده که من راجع بآن صحبت کنم و یا اینکه اگر هم باقی مانده باشد بتوانم بهتر از افراد برجسته قضائی که در این جا جمع شده اند صحبت نمایم ولی چون من در اینجا پیش از آنچه که يك سیاستمدار باشم خود را يك حقوقدان حس میکنم اجازه میخواهم مختصری صحبت نمایم تا برداشت و طرز قضاوت شما مثال آن مرد شرقی نباشد که در يك محاکمه انگلیسی شرکت کرد و ملاحظه نمود در آنجا دوازده نفر بر کرسی قضاوت نشسته اند و دونفر هم در پای میز محاکمه قرار دارند و یکی از دونفر از اول تا آخر جلسه صحبت کرد بدون اینکه آن دیگری يك کلمه بگوید و بعد در آخر کار آن دوازده نفر کسی را که ساکت نشسته بود محکوم کردند!

سخنان بانوی اول کشور فیلیپین و فرماندار مانیل

پس از رئیس جمهوری بانوی اول فیلیپین رشته سخن را بدست گرفت:

خانم ایملدا مارکوس در ضمن سخنان خود که بعد با عنوان (هدف انسان است) چاپ شد اظهار داشت که من افتخار دارم بنام مردم مانیل ورود شما را به خانه ما و قلب ما خوش آمد بگویم و امیدوارم که شما در اینجا در جستجوی خود نباشید بلکه در فکر یافتن ما باشید و ما را واقعاً آنگونه که هستیم دریابید تا ملاحظه فرمائید که ما برای يك اجتماع نو کوشش میکنیم که در آن هیچ چیز وجود ندارد بجز امید به آینده ای که راه سعادت خود را دریابیم. بالاتر از هر چیز ما از شما تقاضا داریم که از اقامت خود در اینجا و در این شهر عزیز ما و در کشور خوب مالذت ببرید. من امیدوارم که مسائل مختلفی که در این کنفرانس در جلو روی شما است مانع خوشحالی شما نباشد زیرا در هر حال خوشحالی هم از موارد حقوق بشر است. گفته شده است

که خوشحال بودن در زندگی مدرن مخصوصاً زندگی در کشورهای صنعتی فوق‌العاده پیشرفته غیر ممکن است اگر این موضوع راست است و صنعتی شدن عبارت از دست دادن خوشحالی است ما خیلی دور از این نوع زندگی هستیم. ما از بچگی آموخته‌ایم که زندگی و آزادی و بدست آوردن خوشی‌ها حقوق مقدس و غیرقابل تردید انسانها است و بعد سخنان خود را با همین‌گونه مسائل شیرین و فیلسوفانه ادامه داد و راجع به مسائل بسیاری صحبت کرده و در آخر کلام خود هم گفت انسان ایده سیاسی‌زمان‌ما است و موضوع حقوقی فکر ما است اجازه بدهید حقوق و قانون در مقام عالی و والا باقی بماند ولی هدف انسان باشد.

سایر سخنرانان

در جلسه افتتاحیه کنفرانس علاوه بر رئیس جمهور و بانوی اول که قسمتی از سخنان آنها آورده شد آقای راین رئیس مرکز صلح از طریق قانون که ضمناً رئیس کنفرانس هم بود و رؤسای اتحادیه جهانی حقوقدانان و اتحادیه جهانی قضات هم سخنرانی کردند و هر یک مطالب بسیار مفصل و سودمندی قرائت کردند.

پیام سران کشورها و قطعنامه‌ها

در کنفرانس مانیل بسیاری از رؤسای کشورها هم که نتوانسته بودند بدعوت کنفرانس به مانیل بیایند برای توفیق و پیشرفت کنفرانس پیام فرستاده بودند که از جمله آنها عبارت بودند از: رؤسای جمهوری بولیوی و شیلی و کره و اندونزی و اسرائیل و ایتالیا و مکزیک و نخست‌وزیر نیوزیلند و رئیس‌جمهوری رومانی و پادشاه اسپانیا و نخست‌وزیر سوئد و نخست‌وزیر تایلند و نخست‌وزیر انگلیس و رئیس جمهوری امریکا و پاپ پیشوای مسیحیان جهان.

کنفرانس طبق برنامه تا روز آخر ادامه داشت و در آن روز بار دیگر جلسه همگانی تشکیل گردید و قطعنامه‌هایی که بوسیله پانلها تهیه شده بود همه مورد بحث قرار گرفت و بعضی تصویب و بعضی رد و بعضی هم با اصلاحات به تصویب رسید و روی هم رفته يك اعلامیه و چهل و هفت قطعنامه که جمعا بالغ بر هفتاد صفحه است صادر گردید که عبارتند از: اعلامیه مانیل در مورد حقوق بشر و قطعنامه سپاس و تحسین مردم فیلیپین و قطعنامه اجرای قاطع و آمرانه حفظ و حمایت حقوق بشر از لحاظ جهانی و قطعنامه مربوط به اجرای میثاق سازمان ملل متحد در مورد حقوق بشر و قطعنامه مربوط به اجرای میثاق هلسینگی و قطعنامه مربوط به ممنوعیت شکنجه و قطعنامه مربوط به آزادی زندانیانی که به خاطر داشتن افکار مخصوصی بازداشت هستند و قطعنامه مربوط به آزادی ترك محل اقامت افراد و قطعنامه مربوط به آزادی مطبوعات و حقوق انسانها و قطعنامه مربوط به حفظ و حمایت از پناهندگان و قطعنامه مربوط به اجرای حقوق بشر در مورد هم‌بستگی‌های ملتها و تعاون بین‌المللی و قطعنامه مربوط به تقاضا از سازمان ملل برای تنظیم قطعنامه‌ای که در آن ازدواج و طلاق و سرپرستی

اطفال از لحاظ جهانی حل و تصفیه گردد و قطعنامه مربوط به همکاری ملل در مواقع حدوث آفات و بلاها و قطعنامه مربوط به اجرای حقوق بشر در زمان جنگ و قطعنامه مربوط به جلوگیری و نظارت از کار مزدوران جنگی و قطعنامه مربوط به محدودیت وسائل جنگی و خلع سلاح عمومی و قطعنامه مربوط به ممنوعیت سلاح‌های اتمی و قطعنامه مربوط به مسئولیتهای مدنی برای حوادث ناشی از اتم و قطعنامه جلوگیری از حل اختلافات بین‌المللی با جنگ و قطعنامه مربوط به اصل ۲۳ منشور سازمان ملل و اجبار دول به مراجعه بدآوری در موارد اختلافات و قطعنامه مربوط به توسعه صلاحیت دادگاه جهانی و قطعنامه مربوط به جلوگیری تروریسم و قطعنامه مربوط به جلوگیری از گروگرفتن انسانها به منظور سیاسی و یا سوءاستفاده و قطعنامه مربوط به ایجاد دادگاه کیفری جهانی و قطعنامه مربوط به جلوگیری و کنترل رفت و آمد حدود اشخاص را محترم بشمارند و قطعنامه مربوط به حقوق ملتها از منابع طبیعی خود و قطعنامه مربوط به اجرای قانون از طریق کامپیوتر و قطعنامه مربوط به اینکه دریاها متعلق به همه افراد بشر است و قطعنامه مربوط به ارضیه مشترک همه انسانها در منابع زیر و کف دریاهای آزاد و قطعنامه مربوط به تعاون و همکاری بین‌المللی در مورد توسعه اقتصادی و قطعنامه مربوط به همکاری بین‌المللی و خودکفائی کشورهای زیر توسعه و قطعنامه مربوط به ایجاد بازار بین‌المللی مواد غذایی و سایر مواد اولیه و قطعنامه مربوط به حفظ و حمایت بازرگانی بین‌المللی مواد اولیه و تضمین تجارت عادلانه نسبت به آنها و قطعنامه مربوط به قواعد بانکی و مقررات ورود سرمایه‌های خارجی و قطعنامه مربوط به حفظ و حمایت سرمایه‌های علمی و معنوی و قطعنامه مربوط به راهنمایی شرکت‌های بین‌المللی و قطعنامه مربوط به مالیاتهای شرکت‌های بین‌المللی یا چند ملیتی و قطعنامه مربوط به حل و فصل اختلافات مالیاتی از لحاظ بین‌المللی و قطعنامه مربوط به روابط کارگران با شرکت‌های بین‌المللی و قطعنامه مربوط به استقلال قضائی برای عدالت و قطعنامه مربوط به اینکه گناهکاران محاکمه منصفانه و بیطرفانه شوند و قطعنامه مربوط به تدریس و تعلیم قوانین بین‌المللی و قطعنامه مربوط به دانشگاه سازمان ملل متحد و قطعنامه مربوط به ایجاد یک بخش اجرائی در اتحادیه بین‌المللی حقوقدانان برای نظارت در جرائم بین‌المللی و قطعنامه مربوط به ایجاد یک کمیته حقوقی و پزشکی برای رسیدگی به مسائل بهداشتی جهانی و قطعنامه مربوط به چاپ و انتشار مسائل مربوط به کنفرانس و قطعنامه مربوط به انتشار و اجرای قطعنامه‌های کنفرانس بوسیله مرکز صلح از طریق قانون و سازمان‌های محلی.

در اینجا فقط مفهوم قسمتی از اعلامیه مربوط به حقوق بشر کنفرانس را بنظر خوانندگان میرسانم و انشاءالله در فرصت دیگری قطعنامه‌ها را ترجمه و منتشر خواهم کرد.

اعلامیه مانیل در مورد حقوق بشر

ما رهبران حقوقدانان از یکصد و چهل و چهار کشور که نمایندگان مکتبهای سیاسی و ایده‌نولوژی و اجتماعی و اقتصادی ساکنین کره خاکی خود هستیم در هفته گذشته در مانیل پایتخت فیلیپین گرد هم آمدیم تا با توجه به حرفه مخصوص و تجربه‌های اخلاقی و علمی که دارا هستیم راه‌ها و وظایفی که به بهترین وجه پیشرفت و ترقی صلح جهانی را از طریق اجرای احکام قانونی تأمین بنماید بکار ببندیم. ایمان صمیم و قطعی ما این است که قانون و سازمان‌های قانونی و رویدادهای قانونی و رویه‌ها و احکام قانونی معرف مهمترین بنیادهائی است که بر مبنای آنها میتوان به برجسته‌ترین نمونه‌هائی هدایت شد که آن‌ها شرط قبلی و حتمی و لازم برای اجرا و رسیدن به هدف بزرگ صلح جهانی و برادری و عدالت و انصاف برای همه انسانها است که نوع بشر در طی تمام قرون بدست آورده است.

ما ایمان محکم داریم که قانون تنها وسیله برضد بی‌نظمی و هرج و مرج دامنه‌دار جهانی است که ادامه آن بی‌نظمی‌ها و هرج و مرج‌ها ملازم با انهدام قطعی و همگانی کره خاکی است.

امروز نیروهای اتمی دارای چنان قدرتی است که میتواند جهان را چندین مرتبه نابود نماید و در یک لحظه به زندگی تمام انسانها و حیوانات و نباتات در این سیاره پایان دهد و تمام امیدهای بزرگی را که در قلوب انسانها برای رسیدن به یک تمدن بزرگ انسانی با برنامه عدالت برای بهبود و سعادت تمام ساکنان دنیای ما موجود است مدفون سازد. ما اعتقاد قطعی داریم که صلح و سازش و هم‌زیستی مسالمت‌آمیز حتی در جهان پر آشوب ما با وجود همه اختلافات سیاسی و ایده‌نولوژی‌های مختلف اجتماعی و اقتصادی موجود هم لازم و هم امکان‌پذیر است و تنها این‌گونه حس تفاهم جهانی است که میتواند بزرگ پایه رضایت و خوشبختی دنیائی و بر مبنای عدالت برقرار گردد که در آن حقوق مساوی و رفتار مساوی بدون توجه به نژاد و رنگ و جنس و ملیت و مذهب و قوم و ریشه و ایده‌نولوژی موجود باشد و تعقیب آن مغز و قلب و رکن اساسی آن در رؤیائی است که ما با سایر انسانها شریک هستیم و برای دنیائی که آزاد از وحشی‌گری و تجاوز و فناپذیری باشد لازم است و مسلم است که صلح بدون عدالت و مساوات اعم از اینکه بین ملتها و یا در میان افراد یک ملت باشد نمیتواند برقرار گردد.

عدم رضایت‌های محلی و ملی و تغییرات بزرگ و جست‌وخیزهای ناگهانی در یک‌راه اساسی به‌دورنماهای صلح و تفاهم بین‌المللی اثر می‌گذارند.

هر ملت و هر یک از افراد انسانی در هر نقطه از جهان که باشند وقتی حقوق بشر جمعی از مردم نقض میشود متاثر میشوند، محرومیت از حقوق اساسی بشر زود یا دیر محرومین را مجبور به مقاومت‌های میهنی در برابر جبر و زور و بالاخره انقلاب در اجتماع که اثر مستقیم آنست مینماید و ما اطلاع داریم که دردنیای ما حتی در دنیائی که کمتر از این هم وابستگی‌ها بهم‌دیگر باشد کشمکشها و نزاعها و اختلافات عمومی

و داخلی در هر کشوری تمایل پیدا میکنند که سایر ملتها را هم گرفتار نمایند اعم از اینکه آن ملتها همسایه نزدیک هم باشند یا دور از هم. بهر حال ناراحتی يك ملت بزرگترین محرکی است که صلح و امنیت بین المللی را به خطر می اندازد امروز حقوق بشر بطور وسیعی چنان همه جا را فرا گرفته که در گذشته هرگز چنین نبوده است و مخصوصاً در کشورهای در حال توسعه جهان يك اجتماع پرهیاهو برای احترام به همه انواع حقوق بشر اعم از حقوق مدنی و سیاسی و اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی موجود است بنابراین برای اینکه برای تمام مردم جهان استفاده از زندگی شایسته و خوب در امنیت و عدالت و احترام تأمین شود اعلام مینمائیم: زمانی که محرومیت از حقوق بشر در هر نقطه از روی زمین مشاهده میشود همه ما متالم میشویم زیرا امنیت ما و احترام و مقام و ارزش ما و وجود ما تهدید میشود و بهمین جهت ما حقوقدانان و قضات و استادان و دانشجویان حقوق در اینجا «شهر مانیل» در این هشتمین کنفرانس مرکز صلح جهان بوسیله قانون بعنوان نمایندگان مشاغل قضائی تمام جهان گرد آمده ایم و با تمام تشریفات و وقار اعلام مینمائیم که احترام به حقوق بشر مهمترین مسئله لازم و حیاتی در پیدایش صلح جهانی و امنیت بین المللی است و بالاترین وسیله رسیدن به واقعیت مأموریت مهمی است که بعهده بشریت برای دستیابی به صلح جهانی توأم با عدالت و مساوات برای همه گذاشته شده است.

از همه پیشوایان همه ملتها تقاضا می کنیم که به شرافت و حیثیت انسانی احترام بگذارند و صمیمیت خود را در این راه نشان دهند و برای پی بردن به حقیقت نخستین و قدیمی ترین نقش و وظیفه خود در اجرای حقوق بشر باید در توسعه صلح جهان و عدالت بین المللی و اجرای يك روش اقتصادی تازه جهانی چنان مأموریت خود را انجام دهند که به تمام محرومیتها و تجاوزات و تهدیدات که به حقوق اساسی انسانی ملتها که حفظ و مسئولیت نگاهداری آنها بعهده آنها واگذار شده است خاتمه دهند.

اهمیت و اعتبار حقوقدانان در کشور فیلیپین

جمعیت کثیری که بعنوان هشتمین کنفرانس صلح بوسیله قانون گرد هم آمده بودند صرف نظر از اینکه مشتمل بر هیئتهای بزرگ از حقوقدانان ممالک مختلف جهان بودند بیشتر از چهار هزار نفر از بیست و هشت هزار نفر حقوقدانان فیلیپین در کنار چهار هزار نفر حقوقدانان جهان در کنفرانس شرکت کرده بودند که این موضوع هم از جهت اینکه تعداد کثیری از حقوقدانان آن کشور با علاقه تام و تمام به کنفرانس آمده بودند و هم از لحاظ تعداد مجموع حقوقدانان در کشور فیلیپین فوق-الماده جالب توجه بود زیرا آنچه که اینجانب اطلاع دارم بعد از ممالک متحده امریکا که بالغ بر چهار صد هزار حقوقدان دارد هیچ کشور دیگری با توجه به نسبت جمعیت يك چنین تعداد حقوقدان ندارد و مسلماً کسانی که با تشکیل کنفرانسهای بین المللی آشنا هستند بلافاصله این فکر به مغز آنها خطور می کند که يك جمع هشت تا ده هزار نفری که در کنفرانس شرکت کرده بودند در کجا پذیرائی میشدند و چگونه

وسائل کار آنها فراهم میشد. در این مورد بخصوص باید متذکر شوم که کشور فیلیپین گویا عادت باین‌گونه کرده‌م‌آئی‌ها دارد زیرا وسایل این کار از هرجهت فراهم بود و برای اطلاع بیشتر خوانندگان باید گفته شود وسائل وامکاناتی که در آن کشور برای کنفرانسهای بین‌المللی موجود است شاید در هیچ کشور دیگری از جهان فراهم نیست زیرا در مانیل ساختمانی وسیع و مجلل بنام مرکز کنفرانسهای بین‌المللی فیلیپین در سالهای اخیر بنا شده که از هرجهت کامل است و در عظمت و بزرگی ساختمان مزبور همین بس که دارای چند سالن بزرگ است که در یکی از آنها ده هزار نفر مهمانان کنفرانس ظرف مدت یکساعت تقریبی شام و ناهار نشسته صرف می‌کردند و به اضافه ساختمان مزبور مشتمل بر بسیاری اطاقها و سالنهای بزرگ دیگر است که در هر کدام از پانصد تا دوهزار نفر میتوانند تشکیل اجتماعات مختلف بدهند و تمام وسائل لازم از نیروهای انسانی و یا اثاثیه و لوازم هم به حد کافی موجود است و این ساختمان عظیم با اضافه بسیاری ساختمانهای عمومی دیگر از جمله هتل معروف و زیبای فیلیپین پلازا و مرکز هنرهای فیلیپین همه در کنار اقیانوس و در جایی قرار گرفته‌اند که در سالهای اخیر دولت بتدریج آب دریا را خشک کرده و اراضی را ازیر آب بیرون آورده و در جلوی آبهای غران دریا سد بسته‌اند و در همین اراضی است که ساختمان‌های بزرگ و متصل بهم بناگردیده و این قسمت از شهر مانیل از سایر قسمتها ممتاز و بسیار مدرن و زیبا است.

شیراز، کاغذ علم از انان و مطبوعات فرهنگ

پابل جاب علم از انان

پابل جاب علم از انان